

ZÁSADY TÝLOVÉHO ZABEZPEČENÍ PŘI OBKLÍČENÍ A NIČENÍ NEPŘÁTELSKÝCH USKUPENÍ

Podplukovník Vojtěch Machulda

V článku nehodlám do všech podrobností rozebrat všechny problémy týlového zabezpečení obklíčení a zničení nepřátelských uskupení v útočných operacích v počátečním období války. Chci doplnit operační zásady, uveřejněné ve VM čís. 6/60, 1/61, 2/61 a v čís. 1/63 o problematiku týlového zabezpečení.

Týlové zabezpečení je plně závislé na operačním zámyslu velitele a prostoru, ve kterém dojde k obklíčení a ničení obklíčeného uskupení nepřítele. Oba činitelé podstatně ovlivní organizaci a činnost týlu téměř všech stupňů, počínaje divizí, armádou a frontovým týlem konče.

V každém případě, dojde-li k obklíčení nepřítele na vlastním území (podaří-li se nepříteři vniknout se do sestavy prvořadových armád), v pohraničním pásmu nebo v hloubce nepřátelského území, zejména bude-li se jednat o větší uskupení, jehož likvidace potrvá několik dní, naruší se organizace a činnost týlu. Proto by měl i týlový záměr počítat s vytvořením obklíčeného uskupení, hlavně na vlastním území nebo v pohraničním pásmu. Vytvoření většího obklíčeného uskupení může podstatně narušit především organizaci zásobování, silniční zabezpečení, obnovu železnice a výstavbu polního potrubí. Je proto nutné, již při plánování operace správně vyhodnotit záměr nepřítele, jeho možný a dočasný úspěch, charakter terénu a prostoru, ve kterých pravděpodobně dojde k obklíčení většího uskupení, jakož i dobu, za kterou bude možno nepřítele zlikvidovat. Tyto závěry je nutné vzít v úvahu při plánování organizace a činnosti týlu armád i frontu. Obklíčené uskupení až do úplného zlikvidování zneškodní rokádní pohyb, manévry týlu i materiálem z jednoho směru na druhý.

Naskýtá se tudíž několik možností řešení:

- nebrat v úvahu možnost vzniku obklíčeného uskupení a týlové zabezpečení plánovat podle jednotlivých taktických a operačních směrů. Manévry týlu a materiálem zabezpečit v daném případě ze zásob a záloh týlových útvarů a zařízení umístěných ve větší hloubce armádního a frontového týlu. Dané řešení má celou řadu nevýhod především v tom, že zálohy a zásoby týlových útvarů a zařízení, armády nebo frontu musí být umístěny ve větší hloubce, aby byla zabezpečena možnost manévru na jednotlivé směry. Tím může dojít k odtržení zásob a týlových útvarů a zařízení armády od divizí, především tankových, které budou rozvíjet operaci do hloubky v rámci operačního obklíčení nepřítele. Tato organizace týlu armády může vést k zpomalení tempa rozvíjení úspěchu těmito svazky;

- předpokládáme, že dojde k obklíčení uskupení; v tom případě musíme této situaci plně přizpůsobit organizaci týlu armády. Např. při obklíčení většího uskupení na vlastním území nebo v pohraničním pásmu je nutné pak plánovat, že se obklíčující divize budou plně zabezpečovat svými silami a prostředky ze zásob umístěných v mírových posádkách, vyčleněných frontem na vlastním území až již v národním hospodářství nebo v jiných zdrojích. Obdobným způsobem je možné řešit i technické a zdravotnické zabezpečení. Raněné a zasažené odsunovat prostředky divizí, na dočasná léčebná a odsunová střediska (DLOS) a později do rozvinutých nemocničních základen. Jen těm svazkům, které mají větší ztráty a nestačí vlastními prostředky odsunovat raněné a zasažené, vypo-

může armáda svými nebo přidělenými odsunovými prostředky. V uvedeném příkladu bude týl armády zaměřen k zabezpečení rozvíjení úspěchu těmi svazky, které mají úspěch a rozvíjejí operaci do hloubky. Dojde-li k podstatnému prodloužení fronty, je možné z pohyblivé armádní základny vyčlenit část sil a prostředků i s částí sil ze štábu týlu armády (TVS armády) a zabezpečovat tímto způsobem likvidaci obklíčeného uskupení a rozvíjení úspěchu v hloubce.

Silničních praporů je třeba použít především k zabezpečení přísunu a odsunu z předsunutých armádních zařízení do skladů divizí, rozvíjejících úspěch.

Podstatně složitější je již problematika frontového týlu. Na tomto stupni je nejnepříhodnější plánovat organizaci týlu ve variantách. Nelze při plánování jednoznačně předpokládat jen jedinou variantu organizace týlu. V případě narušení předpokládaného vyhodnocení pouze při jedné variantě dojde k podstatnému zdržení např. rozvíjení předsunuté frontové základny, nemocniční základny, průzkumu a obnovy železnice, zřizování polního potrubí, budování silniční sítě apod.

Při plánování silničního zabezpečení v případě silného obklíčeného uskupení je vhodné v daném prostoru místo podélné silniční zóny volit příčnou silniční zónu, která dává větší možnost manévru okolo obklíčeného uskupení. Při organizování silniční zóny je nutné vzít v úvahu i taktickou volnost jednotlivých svazků k manévru při likvidování obklíčeného uskupení.

V případě obklíčeného velkého uskupení nepřítele na jednom operačním směru je vhodné k zabezpečení vojsk rozvíjejících úspěch na tomto směru přenést úsilí v týlovém zabezpečení na druhý operační směr. Na tomto směru manévrovat většinou týlových útvarů a zařízení a materiálem a rokádním pohybem zabezpečit svazky, které rozvíjejí úspěch na prvním operačním směru. Důraz při této variantě týlového zabezpečení je třeba položit na zabezpečení rokádního pohybu.

Pro případ přerušení dopravy na rokádních komunikacích spojujících oba operační směry musí mít front dostatečnou zálohu materiálu a jiných sil a prostředků, připravenou k přesunu vzduchem k svazkům rozvíjejícím úspěch odtržené od sil a prostředků armády, která obklíčuje a ničí nepřítele. V daném případě jeví se nejvýhodnější vyjmout tyto svazky ze zásobovací péče armády a zabezpečovat je týlem frontu přímo. Podle situace může být týl frontu předat do zásobovací péče sousední armády s posílením této armády potřebným počtem dopravních prostředků, materiálu, případně jinými týlovými útvary a zařízeními (samostatné zdravotnické prapory apod.). Naproti tomu armádě, která bude likvidovat obklíčené uskupení může být týl frontu dočasně o stanovení jiného úkolu část týlových útvarů a zařízení, především automobilních útvarů, odebrat. Vzhledem k tomu, že likvidace obklíčeného uskupení potrvá kratší dobu, jeví

se výhodnějším armádě automobilní prapory neodebírat, ale stanovit týlu armády dodatečné úkoly ve prospěch týlu frontu nebo jiné armády frontu. Ostatní přidělené týlové útvary a zařízení (samostatné zdravotnické oddíly, automobilní zdravotnické prapory nebo rotý apod.), pokud je týl armády, obkličující a ničící obkličené uskupení nezbytné nepotřebuje, je vhodné týlu armády odebrat a přidělit jiné armádě nebo je vzít do zálohy zástupce velitele pro týl frontu.

Protože v soudobých útočných operacích bude častěji docházet k obkličení operačnicku než taktickému, je nutno předpokládat pronikání menších jednotek a útvarů, včetně tankových, z prostoru obkličovacího uskupení do týlu našich vojsk. Tímto způsobem mohou být velmi často napadány dopravní proudy na armádních a frontových silnicích, hlavně prvky frontového a armádního týlu (předsunutá frontová základna, nemocniční základna, oddělení předsunuté frontové základny, předsunutá armádní základna, sklady raketových paliv apod.). To předpokládá zesílení obrany hlavních prvků frontového a armádního týlu s využitím brigád ochrany týlu v ohrožených prostorech. K rychlému zásahu je vhodné mít poblíž ohrožených prostorů umístěnou silnou pohyblivou zálohu v síle tankového praporu jedné z brigád ochrany týlu. Tuto mít v podřízenosti zástupce velitele pro týl frontu nebo velitele silniční zóny, ve které dochází k obkličování a ničení nepřátelského uskupení. Důležitým dopravním proudům, nejméně po dobu přesunu ohroženým prostorem, nutno poskytnout silný doprovod včetně tanků z brigád ochrany týlu. Nelze vyloučit ani přímé zasazení brigád ochrany týlu k dokončení likvidace obkličovacího uskupení.

Protože raketové vojsko, letectvo, tankové svazky a útvary a vzdušné výsadky budou hrát rozhodující úlohu ve všech obdobích obkličování a ničení obkličovacího uskupení, je třeba armádou i frontem hlavní úsilí zaměřit na týlové zabezpečení těchto svazků a útvarů.

Vlastní organizace týlu divízi a armády při obkličování a ničení obkličovacího uskupení bude mít některé zvláštnosti. Divizní a armádní týlový prostor nebude určován, týly se budou umísťovat na větší vzdálenost, aby daly operační volnost svazkům a útvarům k manévru při obkličování a ničení.

I na stupni armády a frontu je třeba hluboce zvážit plnění hlavního úkolu armády nebo frontu a s ním související dočasnou týlovou zabezpečení v obkličování a ničení. Snahou velitele armády i frontu bude, aby se ničení obkličovacího uskupení zúčastnil jen nutný počet sil a prostředků a ostatní svazky, aby byly co nejdříve uvolněny a použity k rozvíjení úspěchu. Pro týl armády a frontu to znamená vytvoření takových podmínek pro svazky, aby po uvolnění mohly bez ztráty času rozvíjet úspěch, tj. využít doby pobytu na místě k doplnění zásob na všech stupních a uvolnění zdravotnických etap. Toto lze dosáhnout v soudobé operaci centralizovaným využitím všech dopravních prostředků bez ohledu na podřízenost a organizační začlenění. Dopravu organizovat s cílem, v nejkratší době přisunout co nejvíce materiálu bez zbytečného překládání. Stále si musíme být vědomi, že nevyužití dopravní jednotky a útvary jsou přítěží na komunikacích a zbytečně spotřebovávají drahocenné PHM.

K perspektivám systému velení v soudobé operaci (boji)

Plukovník CSc Josef Průša

V poslední době bylo v tomto časopisu uveřejněno několik podnětných článků z oblasti velení. Autoři v nich řeší jednak současný stav a naléhavé požadavky našich velitelů a štábů jednak perspektivy dalšího vývoje soudobého systému velení.

Na tyto směry teoretické práce v naší armádě jsou různé názory, souhlasné však s cíli vědecké práce v našich ozbrojených silách. Správný požadavek, že vědecká práce musí především pomáhat praxi, chápou mnozí příliš praktisticky a naopak nutný předstih vědeckého bádání před současnou skutečností odvádí řadu teoretických pracovníků do oblastí hypotéz, až utopisticky vzdálených možnostem realizace.

Jsem toho názoru, že kromě otázek současné praxe musí být řešeny i otázky výhledu proto, aby problémy dneška mohly být řešeny v intencích celkového dlouhodobého vývoje.

V rámci diskuse k problematice velení se v tomto článku pokusím vyvodit z dosud uveřejněných teoretických prací i praktických zkušeností některé závěry, které by pomohly štábům a jeho orgánům přiblížit perspektivu pravděpodobného vývoje na úseku velení.